

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenemih nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič à Din 2.—, do 100 vret Din 2.50, večji inzerati petič vret Din 4.—. Popusti po dogovoru. Inzeratni davek posebej. Slovenski Narod
velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Senzacionalna odkritja o prevratni akciji „Heimwehra“

Akcija za restavracijo habsburške monarhije — Kampanja proti mirovnim pogodbam — Tesno sodelovanje „Heimwehra“, „Stahlhelma“ madžarskih nacijonalistov, frankovcev, makedonstvujuših in italijanskih fašistov

Zagreb, 19. novembra. »Novosti« objavljajo naslednje zanimivo poročilo iz Beograda:

Intenzivna akcija »Heimwehra«, ki izziva le slab ali skoro noben odpor sedanje avstrijske vlade dr. Schobra, predstavlja nenadoma, čeprav ne novo nevarnost za sedanji red in mir, ustvarjen z mirovnimi pogodbami v centralni Evropi. Dolgoletna in odkrita akcija Bethlenove Madžarske za revizijo starij, ustvarjenega z mirovnimi pogodbami, se sedaj potopila v fašističnega »Heimwehra« in nemških fašistov razširja tudi na doslej miroljubno Avstrijo. Potrpežljivost avstrijske vlade napram prevratniški akciji »Heimwehra« kakor nehoti izdaja njenih ali vsaj enega dela njenih vplivnih ljudi željo, da se čeprav za ceno službene uvedbe fašizma krona in tudi z Dunaja započne ista kampanja o nevdržljivosti mirovnih pogodb, ki se odkrito službeno ali pa prikrito zahteva iz Budimpešte, Sofije in Berlina poleg tolerancije ter moralne in materijalne podpore italijanskega fašizma. Gre za veliko zaroto, ki ima za cilj restavracijo bivše avstro-ogrške monarhije s Habsburžani na čelu. Glavna kampanja vseh zgoraj omenjenih krogov je naperjena proti Jugoslaviji in njeni naglo napredujoči konsolidaciji. Mogoče se baš zato vrši tudi forsiranje prevratniške akcije »Heimwehra«, da bi se tako zavrila konsolidacija Jugoslavije. Vse to, kakor se pozitivno ve in povdarja zlasti v krogih »Heimwehra«, »Stahlhelma« in službenih madžarskih krogih, predvsem pa v njim nasprotnih krogih avstrijskih socialistov podpira neka velika sosedna država z namenom zagotovitve prehoda svojih čet preko avstrijsko-štajerskega ozemlja po dravski in savski dolini. Akcija »Heimwehra« se nahaja sedaj v zaključni fazi. Vodje »Heimwehra« niti malo ne prikrivajo svojih odkritih simpatij proti fašistični Italiji in zvez, ki obstoje med njo in italijanskimi fašisti, Bethlenovo Madžarsko, hrvatskimi separatističnimi krogii in onimi krogii, ki iz Sofije vodijo akcijo makedonskega komiteja ter streme po izpremembi mirovnih pogodb, torej akcijo, ki stremi vsestransko po obkrožitvi Jugoslavije in ki jo vse te stranke potencirajo s povdarjanjem potrebe revizije sedanjih jugoslovenskih mej. V sedanjem trenutku je najvažnejši problem mednarodne politike centralne Evrope akcija »Heimwehra«. Ta akcija se je toliko ojačila da se v ostalih mednarodnih diplomatskih krogih gleda z največjo skrbjo na dogodke, ki jih pripravljajo Heimwehrovci in njihov vodja dr. Seipel. Položaj v Avstriji je tako težak, da »Heimwehra« odkrito računata, da bo mogel za nekaj mesecev priti do prevzema oblasti. Italijanski fašisti odkrito podpirajo »Heimwehra« v njeni akciji, in sicer moralno in materijalno. Ta pomoč se posebno izraža v materijalni podpori velenemskih in heimwehrovskih strank, zlasti pa listov »Die Freiheit«, »Deutschoesterreichische Tageszeitung«, »Neues Wiener Journal« in cele vrste manjših in večjih heimwehrovskih listov, zlasti na štajerskem. Krogi iz bližine voditeljev »Heimwehra« v Avstriji tudi ne prikrivajo zvez, ki obstoje med »Heimwehrom«, Bethlenovo Madžarsko in italijanskim fašizmom. Tako se trdi, da madžarska vlada na veliko pošilja orožje za »Heimwehra« na štajersko. Heimwehrovci polagajo tudi največje nade na dr. Seipela, o katerem se povdarja, da je popolnoma njihov človek in da dela za osnovanje katoliškega bloka v srednji Evropi. Ta blok naj bi po načrtu dr. Seipela pomenil restavracijo avstro-ogrške monarhije, toda v izpremenjeni obliki. V tako kombinirani avstrijski monarhiji, ki bi ji stal na čelu kak Habsburgovec, bi po načrtu Seipela in »Heimwehra« ter ostalih nemških, madžarskih in fašističnih krogov, ki delajo na to, bile Avstrija, Madžarska, Bavarska, Slovaška, Hrvatska in morda tudi Poljska. Ta akcija, ki se danes vodi na gotov način tudi s službenih mest avstrijske mednarodne politike, je imela znaten refleks tudi v naši državi, zlasti v zvezi s teroristično organizacijo, ki je bila baš pred kratkim po zaslugi zagrebške policije odkrita v Zagrebu. Vsi omenjeni krogi podpirajo akcijo dr. Paveliča in Perčeca kljub temu, da nikogar ne predstavljata niti v Zagrebu, še manj pa v Hrvatski in Jugoslaviji. Nadalje podpira to akcijo general Sarkotič, ki baje slučajno stanuje v isti hiši, kjer se nahaja pruski major Paps, znani nemški pučist, ki je eden izmed glavnih organizatorjev »Heimwehra« ter vzdrževatelj zvez z Rimom in Budimpešto na račun »Heimwehra«. V tej smeri je značilna pozornost, ki jo posebej omenjeni avstrijski velenemški in fašistični listi dogodkom v Jugoslaviji, zlasti v zvezi s preiskavo povodom umora predsednika »Jugoslampe« v Zagrebu Tonija Schlegla. Vsi ti krogi, ki vodijo akcijo za restavracijo avstrijske in habsburške monarhije v omenjeni obliki, polagajo velike nade tudi na akcijo in zadržanje frankovcev. V tej smeri so značilne tudi najtesnejše zveze vseh teh krogov z makedonskim komitejem, čigar predstavniki imajo važno centralo za svojo akcijo proti Jugoslaviji na Dunaju.

Nemška vlada je odkrito proti akciji »Heimwehra«. Znano pa je tudi to, da nemška desnica, zlasti pa monarhistični in fašistični krogi s Hugenbergom ter »Stahlhelma« na čelu odkrito materijalno in moralno podpirajo akcijo »Heimwehra« in načrtom dr. Seipela za osnovanje katoliškega bloka v centralni Evropi. Dr. Seipel in Heimwehr hočeta aktivno zunanjo politiko, prav tako, kakršno vodita Madžarska in Italija. Ta se bo mogla pričeti šele tedaj, ko se bo rešila notranja kriza Avstrije, oziroma, ko se bo likvidiral problem socialističnega »Schutzbunda«. Značilno je, da se v fašističnem »Heimwehru« delajo kombinacije glede na bodočo in bližnjo fašistično oblast v Avstriji. »Heimwehr« kandidira za predsednika take vlade Vagoina, sedanjega vojnega ministra v vladi dr. Schobra, ki je povsem človek naziranja dr. Seipela. Značilno je, da je baš poslednje dni italijanski fašistični tisk nastopil v obrambi »Heimwehra« in tako morda tudi nehoti izdal zveze, ki med njima obstoje.

„Arbeiter Zeitung“ o habsburški zaroti v Zagrebu

Frankovce so podpirali komunisti po naročilu iz Moskve — Povzročitelji zločinov črnorumeni prevratniki

Dunaj, 19. novembra. »Arbeiter Zeitung« je objavila iz Zagreba vest o senzacionalnem odkritju zarote Habsburgovcev v Zagrebu. List pravi, da je vest absolutno avtentična in da ima svetovno-politični značaj. Niti zarote vidi v Avstriji, na Dunaju in v Gradcu, ter na Madžarskem v Budimpešti, zaradi česar je jasno, da je pisanje jugoslovenskega tiska proti heimwehrovskemu pokretu ostro, ker kaže nevarnost za mir v centralni Evropi. Avstrijska glasila »Heimwehra« so naivno skušala zvaliti vso odgovornost na jugoslovenske kroge in na levičarske kroge v Avstriji, kakor so svoječasno delali z angleškim tiskom. Tisk države, v kateri je diktatura, pa ne more priti pod tak vpliv. Glede na to je sedaj razburjenje jugoslovenskih listov razumljivo. Jugoslaviji bi nikdar ne prišlo na misel, vmešavati se v notranje avstrijske razmere, ako bi tisti krogi, ki so proti demokratskemu razvoju v Avstriji, ne prenesli svojega delovanja v Jugoslavijo. Kdor je hotel videti, je mogel v zadnjem času opaziti, da so dozdnevni narodni pokreti usmerjeni ki cilju restavracije Habsburžanov. Hrvatska revolucionarna organizacija, katere voditelji so pristaši frankovske stranke, bi hoteli na Hrvatskem voditi črno-rumeno politiko. Hrvatski narod pa v svoji zgodovini ni prijemal za orožje v politični borbi, niti ni vršil zabratnih umorov. V početku se je mislilo, da so zločini, ki so se izvršili, komunističnega značaja. Medtem pa je policija prišla vse kroge komunističnih tajnih organizacij v Zagrebu in doznanla, da imajo hrvatski komunisti nalog iz Moskve, podpirati vsakovrstne zarote in pokrete, ki imajo razdiralne namene. Tako je policija slučajno prišla na pravo pot in odkrila omenjeno organizacijo. Voditelji te or-

nja v revanzični revizionistični politiki Dunaja in Budimpešte.

Da se v službenih mestih avstrijske politike skrivaj želi vse, kar fašistični »Heimwehr« odkrito podvzema in dela, najbolje dokazuje pisanje lista »Reichspost«, glavnega glasila največje vladne stranke, ki se nahaja na oblasti že deset let. Vpliv lista »Reichspost« je zelo znaten v Avstriji in ta list ob vsaki priliki kljub temu, da se mora smatrati kot oficijelno glasilo avstrijske vlade, skuša predstavljati položaj v Jugoslaviji kot neposredno pred razsulom. Korektnost našega tiska se smatra od strani »Reichspost« in ostalega velenemškega in heimwehrovskega tiska kot slabost. Tako pisanje »Reichspost« je tem značilnejše, ker dr. Seipel ne prikriva svojega dejanskega razpoloženja kadar gre za oficijelne osebnosti, čeprav inozemske, da se Jugoslavija nahaja pred razsulom in da se ima ustvariti nov red; drugačen, kakor je določen v mirovnih pogodbah. To se popolnoma strinja z akcijo »Heimwehra« in načrtom dr. Seipela za osnovanje katoliškega bloka v centralni Evropi. Dr. Seipel in Heimwehr hočeta aktivno zunanjo politiko, prav tako, kakršno vodita Madžarska in Italija. Ta se bo mogla pričeti šele tedaj, ko se bo rešila notranja kriza Avstrije, oziroma, ko se bo likvidiral problem socialističnega »Schutzbunda«. Značilno je, da se v fašističnem »Heimwehru« delajo kombinacije glede na bodočo in bližnjo fašistično oblast v Avstriji. »Heimwehr« kandidira za predsednika take vlade Vagoina, sedanjega vojnega ministra v vladi dr. Schobra, ki je povsem človek naziranja dr. Seipela. Značilno je, da je baš poslednje dni italijanski fašistični tisk nastopil v obrambi »Heimwehra« in tako morda tudi nehoti izdal zveze, ki med njima obstoje.

Kaj pravijo fašistični zavezniki?

Glasilo »Heimwehra« o politiki Prage in Beograda — Italijanski tisk sekundira avstrijskim fašistom

Dunaj, 19. novembra. Glasilo Heimwehra »Die Freiheit« se bavi s pisanjem jugoslovenskega in češkoslovskega tiska ter pravi, da streme v Beogradu in Pragi za tem, da bi se Avstrija postavila pod oblast Male antante. Sedanje stanje v Avstriji skušajo v Pragi in Beogradu predstavljati kot nevarnost za centralno Evropo, da bi s prevaro dobili mandat za »razorožitev«. Položaj gospode v Pragi je tak, da žele predstaviti se v Londonu kot podporniki socialnih demokratov, dočim v Parizu plaše z »Anschlussom«.

Rim, 19. novembra. »Giornale d'Italia« je objavila pod naslovom »Avstrija obtožuje Jugoslavijo« izvleček iz članka »Reichspost«, ki napada jugoslovenski tisk in navajajoč pisanje praških listov pravi: »Hoteč demantirati poslužbeni organ zunanjega ministrstva potrjuje, da obstoji aktivna češkoslovska politika, ki stremi po inter-

venaciji v notranjih zadevah Avstrije pod izgovorom da more njihov razvoj v Avstriji ogražati njegovo notranjo stabilnost ali ustvariti težkoče mednarodnega značaja. Prepuščajoč teorijo preteksta, o kateri bi se moglo razpravljati, ugotavljamo dejstvo, ki dokazuje identičnost zadržanja iz manevrov Beograda in Prage. V obeh prestolnicah so v skrbeh zaradi vlade, ki z neobičajno energijo namerava vzpostaviti red, držče se daleč od sistema, ki ga uporabljajo v Jugoslaviji. V obeh prestolnicah se ustvarja umeten alarm, da bi se ustvaril še umetniški razlog za intervencijo. »Giornale d'Italia« se bavi na koncu z očitki jugoslovenskega tiska napram zadržanju italijanskega tiska in pravi, da se omejuje samo na pripombo, da je italijanski tisk objavil le skrupulozno ugotovljena dejstva.

Intervencija jugoslovenske vlade na Dunaju

Jugoslovenska vlada bo zahtevala, naj se izženejo iz Avstrije inozemci, ki se bavijo s prevratnimi nameni

Dunaj, 19. novembra. »Wiener Allgemeine Zeitung« nadaljuje svoja odkritja od sobote o habsburški legitimistični zarotniški akciji in trdi, da bo interveniral jugoslovenski poslanik pri kancelarju dr. Schobru in zahteval, naj se v interesu vzpostavitve prijateljskih odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo predvsem izženejo iz Avstrije vse osebe, za katere bo predložilo jugoslovensko poslaništvo primerno dokazno gradivo. Jugoslovenska vlada ne bo sicer zahtevala izročitev teh oseb jugoslovenskim sodiščem, temveč, da se odpravijo na mejo one države, kamor se hočejo same izseliti. Po informacijah »Wiener Allgemeine Zeitung« bo

izjavil jugoslovenski poslanik na Dunaju, da ima jugoslovenska vlada popolno zaupanje v vlado dr. Schobra in da se ne misli vtkati v notranje razmere avstrijske republike. Isti list objavlja nadalje razgovor z nekim jugoslovenskim politikom, ki je izrazil svoje obžalovanje, da je po dosedaj preiskavi ugotovljeno, da se nekatere avstrijske stranke vpletale v notranje zadeve Jugoslavije. Isti politik je izrekel prepričanje, da je prebivalstvo Avstrije, zlasti prestolnice Dunaja, absolutno miroljubno, da pa se na žalost vidi, da stoji na čelu »Heimwehra« isti ljudje, ki so l. 1914. zametli svetovno vojno.

Demarša antante v Sofiji

Včeraj popoldne so poslalniki antante izročili Ljapčevu svoje predloge o bolgarskih reparacijah

Sofija, 19. novembra. Italijanski, angleški in francoski poslalniki so včeraj popoldne drug za drugim posejili predsednika vlade Ljapčeva, ki so mu prigovarjali, naj bolgarska vlada pristane na bodočo konvencijo glede svojih reparacijskih plačevanj na podlagi načrta, ki določa 37 anuitet po 12 in pol milijona zlatih frankov in ki bodo v prvih letih manjše od 12 in pol milijona. Če bi bolgarska vlada ta predlog zavrnila, naj pristane pri plačevanju svojih reparacij na načrt, sprejet po strokovnjaški komisiji, ki določa 37 anuitet po 15 milijonov zlatih frankov. Predsednik Ljapčev je izjavil poslanikom svojo zahvalo, da je bila Bolgarski prvič po vojni dana možnost preko svojih delegatov obvestiti strokovnjaško komisijo v Parizu o svojih težkočah in ekonomskih finančnih neprilikah, v katerih živi. Ljapčev je obžaloval, da je strokovnjaška komisija pri svojem delu zavzela za podlago stanje, ki ne

odgovarja dejanskemu položaju, ki pa odgovarja konvenciji iz l. 1923. To je mogoče pojasniti s tem, da sede v komiteju ljudje, ki razsojajo, ne da bi poznali dejanski položaj v Bolgariji. Sedanji predlog brez dvoma olajšuje obstoječa bremena, vendar je še daleč od tega, česar je Bolgarija v gospodarskem in denarnem pogledu zmožna. Naposled je Ljapčev izjavil, da čaka na povratek zunanjega ministra Burova in notranjega ministra Molova, ki bosta poročala ministrskemu svetu, nakar šele bo mogel poslanikom odgovoriti.

Beograd, 19. novembra. Po vesteh iz Sofije bo tamošnji francoski poslanik izročil bolgarski vladi protestno noto radi večerajsnih demonstracij pred francoskim poslaništvom. Kakor se doznava, namerava tudi jugoslovenska vlada poslati bolgarski vladi protestno noto zaradi večerajsnih demonstracij pred jugoslovenskim poslaništvom.

Dijaški izgredi v Pragi

Napad nemških dijakov na dom židovskih dijakov — Spopad med dijaki in policijo

Praga, 19. novembra. Dijaški nemiri so dosegli včeraj višek ob 7. zvečer, ko je prišlo pred židovskim dijaškim domom do novih demonstracij nemškega dijaštva. Izdana je bila parola, da je treba naskočiti dom, v katerem stanuje 400 židovskih dijakov, ter obračunati z njimi in inozemci. Nemški dijaki so prihajali v manjših skupinah po 5 do 10 oseb in se zbirali v domu. Ko se je množica teh dijakov še bolj povečala, je uprava zaprosila policijo za posredovanje. Prišel je takoj manjši oddelek policije, ki je potisnil dijake na dvorišče. V tem trenutku je prišlo svojim tovarišem na pomoč več stot drugih nemških dijakov tako, da je bilo zbranih pred domom do 500 buršev, katerim je stalo nasproti le

nekaj stražnikov. Dijaki so s palicami in kamnom napadli policijo, ki je v zadnjem trenutku dobila ojačenje in nastopila proti demonstrantom z gumnjevskimi in golimi sabljami. Tej sili so se dijaki umaknili. Pred higijenskim zavodom so se skušali rešiti pred policijo na ta način, da so se zbrali na stopnicah zavoda in zatrijevali, da so na akademskih tleh. Policija tega izgovora ni priznala in je vse diake razgnala. Za danes zjutraj so nemški dijaki napovedali nove demonstracije. Policija je ukrenila vse potrebno, da jih prepreči.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 22.795, Berlin 13.495 —13.525 (13.51), Bruselj 7.9068, Budimpešta 986.75—989.75 (988.25), Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 793.35—796.35 (794.85), London 275.05—275.85 (275.45), Newyork 56.31—56.51 (56.41), Pariz 232.47, Praga 167.05—167.85 (167.45), Tret 294.55—296.55 (295.55).
ZAGREBSKA PREDBORZA.
Devize: London 273.65, Newyork 56.42, Pariz 222.65, Milan 295.65, Curih 1095.90, Berlin 1351.50, Dunaj 795.00, Praga 167.50.
INOZEMSKA BORZA.
Devize: London 25.135, Newyork 515.725, Pariz 20.295, Milan 25.985, Madrid 72.15, Berlin 123.27, Dunaj 72.50, Beograd 9.127, Praga 35.375, Bukarešta 3.025, Budimpešta 90.15.

Poostreni varnostni ukrepi v Avstriji

Vsa uradna poslopja močno zastražena od policije

Dunaj, 19. novembra. V pretekli noči so bila vsa uradna poslopja močno zastražena od policije. Glavni brzojavni urad in slični zavodi so bili zavarovani z močnimi patrolami. Policija je v strogi pripravljenosti, ker so se razširile vesti o prevratnih namelih Heimwehra. Iz mnogih pokrajinskih mest je bila dunajska policijska direkcija zaprosena za pomoč, zaradi česar so bili znatno poostreni varnostni ukrepi.

Prevzem državnih cest v oskrbo mestne občine

V Ljubljani je 10 km državnih cest, za katere mora po novem zakonu deloma skrbeti občina

Ljubljana, 19. novembra.

Po novem zakonu o državnih cestah mora ljubljanska mestna občina plačevati stroške za vzdrževanje državnih cest v Ljubljani, v kolikor presegajo običajne stroške za državne ceste. Država ima v Ljubljani okoli 10 km cest. So to Čojzova cesta, Florjanska ulica, Karlovska in Dolenjska cesta, Rožna ulica, Sv. Jakoba trg, Trubarjeva ulica, Emonska, Rimska, Tržaška, Bleiweisova, Gosposvetska, Dunajska in Celovška cesta. Slabo stanje večine teh cest se rado pripisuje na račun mestne občine.

Prevzem oskrbe državnih cest v Ljubljani po mestni občini v vseh dolžnostih in pravicah je v rokah gradbene direkcije. Sestavlja se elaborat, na podlagi katerega bo razvidno, koliko stane vzdrževanje državnih cest, da se bo mogla staviti mestni občini primerne ponudbe pri bližnjih pogajanjih. Občina bo, čim se zedinji z državno upravo glede prispevka, omenjene ceste po-

lagoma spravila v tako stanje, da bodo odgovarjale vsem zahtevam mestnega in medkrajevnega prometa.

Če se bo mestna občina odločila za tlakovanje državnih cest v svojem področju, jo bo stala moderna ureditev, če bo uporabljala droben tlak. 150 Din za kvadratni meter. Ureditev vsakega kilometra ceste bi stala torej 150.000 Din ali za vseh 10 km državnih cest v Ljubljani podrug milijon. Ker pa vse niso še tako obrabljene, da bi bilo popravilo nujno potrebno, bi se ta izdatke nekoliko znižal. Mestna občina marljivo popravila ceste, ki jih v glavnem posipava. V delu so sedaj: Einspielerjeva cesta, Vodnikova cesta, Pot na Bellevue, Ižanska cesta, Poljanski nasip, Resljeva cesta, Kolodvorska ulica, Baragova ulica, cesta v Hradskega vas, Martinova cesta in Zvezdarska ulica. Zanimivo je, da izda občina letno samo za gramoz okoli 1.300.000 Din, za delavstvo, zaposleno pri popraviljanju, čiščenju in škropljenju cest in ulic pa 2.500.000 Din.

Orožniškim vpokojencem

in sicer tistim, ki so bili vpokojeni od leta 1919 — 1922, v vednost in ravnanje:

Ker so vsi vpokojenci te vrste prejemali plače v dinarjih, vpokojeni so pa bili v kronah, se jim je zgodila krivica. Na razne prošnje je notranje ministrstvo leta 1926 končno odredilo, da se ima ta krivica popraviti. Ko je bilo veliko županstvo pooblaščenno urediti to krivično vpokojitev, so se tamkaj izdelali novi dekreti.

Ker pa posameznikom glavna kontrola teh dekretov ni potrdila, so nastale tožbe pri državnem svetu. Posledica tega je bila, da je bila nekaterim krivica poravnana od dneva vpokojitve, drugim od časa izstave novega dekreta, tretjim pa sploh nič in dobivajo še zdaj pokojnino v kronah, četrtim glavna kontrola odreja pravico na vojna leta, akoravno živjajo to bonitetno vsi drugi vojaški in civilni državni vpokojenci itd.

Sploh je med vpokojenci te vrste zmeda, kakršna ni pri nobeni drugi vrsti vpokojencev. Vsi v to kategorijo spadajo vpokojenci so naprošeni, da sporoče družtvu orožniških vpokojencev za Slovenijo v Ljubljani, kaj so posamezniki ukrenili in kaj so doslej dosegli. Vse to pa s točnimi podatki prejetih sklepov in razsodb. Dotični, ki imajo še nerešene in sporne zadeve, naj tudi navedejo, ali so pripravljani prispevati za stroške, ki bi nastali po pravnem postopanju za doseglo tega, kar posameznikom po točnih zakonskih določilih pripada. Čim zbere te podatke, bo društvo ukrenilo vse potrebno, da se krivica popravi in obvestilo posameznike.

Posledice „martinovanja“

Ljubljana, 19. novembra.

Tudi včeraj in danes se prepeljal v bolnico več žrtev martinovanja iz raznih krajev Slovenije. Prepripi in pretepi so bili povod na dnevnem redu in izkazalo se je, da je Martin res nevaren patron za naše ljudi. Nainesrečnejša žrtev je gotovo 24-letni delavec Janez Marinšek iz Mekinji pri Kamniku. V soboto zvečer je bil v gostilni in se je vračal nalce okajen domov. Spotoma ga je srečal na cesti France Kisovec in ga brez pravega povoda sunil z nožem v trebuh ter mu ga preprepal. Mariniškovo stanje je zelo kritično. Kisovca so prijeli orožniki.

V Stari Loki pri Kočevju je bil v nedeljo zvečer v gostilni napaden in pretepen 28letni posestnik sin France Schneider. Nekdo ga je s tako silo med preprirom udaril po levi roki, da mu jo je zlomil. — Bartol Franc, 36letni tesarski moister iz Dan pri Kočevju, se je v nedeljo zvečer vračal domov, spotoma pa ga je napadel Alojzij Zidar in ga s tako silo treščil ob tla, da mu je zlomil levo nogo.

V bolnico so prepelali tudi žrtev nesreče, 17letnega Stanka Puglja iz Ribnice, zaposlenega na žagi posestnika Frana Lica, kateremu je žaga odrgala vse prste na levi roki.

Snočje je bila rešilna postaja obveščena, da se je na Viču nekdo zastrupil. Rešilni avto je prepeljal v bolnico 26letnega tesarskega pomočnika Ivana S., ki si je v samomorilnem namenu prerezal žile na desni roki. V bolnici so ga obvezali in je lahko zavod že zapustil. Vzrok poskušnega samomora so baie družinske razmere.

Proti davku na tuje

V strokovnem listu »Hotel« je izšel zanimiv članek o davku na prenočilo tužcev, ki se glasi:

Malokateri davki je tako nerazumljiv, kakor ravno davk na prenočilo tužcev. Naj iščemo kakor hočemo, nikakor ne moremo najti zanj opravičila. Takse za avtomobile se na primer mnogo kritizirajo, toda te se dajo vsaj deloma opravičiti, ker avtomobil izrabljajo ceste in zato morajo tudi doprinositi sredstev za njih vzdrževanje. Toda tujske sobe, ki jih mora lastnik od zidu pa do zadnjega žebila opremiti in jih vzdrževati, obdavčiti samo zato, ker jih uporablja tujec za prenočevanje, to je nerazumljivo! Toliko govorimo, pisemo in debatiramo o povzdignju tujskega prometa, a istočasno navijamo davščino na to, če pride kak tujec k nam, kot bi hoteli reči: »Komur ni prav, naj pa nikar ne prihaja k nam!« ali: »Kdor noče tujskih sob dati tujcem na razpolago, ga nihče ne silii!«

Redki so danes taki, ki bi si upali zgraditi nov hotel, ker jim nijnava finančna sredstva navadno tega ne dovoljujejo. Če hoče kdo zdat zgraditi hotel, si mora najprej najeti posojilo. Toda komaj ga otvori, že tu davščina na tujske sobe 20, 30, a ponekod celo 40%. Pri taki davčni politiki mora lastnik propasti, zlasti če ni finančno dobro podkovan. In potem se vrstijo novi lastniki kakor v procesiji, a stavba in oprema propadajo. A med tem pojemno visoko pesem o povzdignju tujskega prometa vsi, tudi tisti častitljivi občinski svetniki, ki smatrajo za svojo dolžnost najti kritje za svoj proračun neizogibno v tej davščini. In govorimo, kako dobre hotelieri v državi, ki bi nam lahko služile za najboljši zgled za razumevanje tujskega prometa, izdatne podpore, cenilca amortizacijska posojila, oprostitev od občinskih davščin itd.

Nekoč sem videl pri vojaki, kako je gospod »fratar« ukazal skupini vojaških novincev plniti v električno žarnico, da bi jo ugasnili. Tudi mi pihamo v električno žarnico, ako kličemo po razvoju tujskega prometa, a smatramo, da je tujski promet mogoč brez dobrih hotelov ali če pomislimo, da je razvoj hotelov mogoč, če se jih, namesto da se jim nudi vsestranska podpora, še obremenjuje z davščino. Hotelirstvo ni pri nas še niti v povojih, ampak je Sele sposobna želja za razvoj te panoge. Zato bi bila nujno potrebna ne samo kratkotalo odprava davka na prenočišča, am-

pak bi se morala iskati tudi možnost, kako temu, za razvoj tujskega prometa absolutno odločilnemu faktorju, nuditi najizdatnejšo gmotno in moralno pomoč.

Tujske sobe naj bi bile okusno in s čim večjim komfortom opremljene, vsi nedostaki sproti popravljeni, izrabljeno naj se dokupuje, vse časa primerno modernizira. Vsak hotelir bo to z veseljem storil, če mu bodo to le njegove razmere dopuščale. Pri že itak težkem gospodarskem položaju naših hotelirjev, zlasti v krajih s kratko sezono in poleg takih davčin, pa je to skoro nemogoče. Kar poglejmo, koliko je hotelirjev, ki so si gospodarsko pripomogli do kakega omeembe vrednega pridobitka, a koliko hotelirjev propada ali komaj klavirno životari!

Je že res, da morajo dobiti občine za svoj proračun pač neke kritje. Toda na to davščino bi se zlasti pri nas še daleč ne smelo misliti. S takimi eksperimenti bi se lahko začelo šele takrat, ko bodo naši hoteli gospodarsko tako urejeni, da jim take trzavice ne bodo več moge škodovati. Dajmo najprej hotelom možnost razvoja, pa se bo tudi tujski promet razvil tako, kot ga želimo, sicer bo šel nismo nas kljub vsem naravnim krasotam naše domovine.

Kot prva se je k odpravi teh davščin odločila celjska mestna občina. Vsa čast takemu občinskemu svetu! Ko bi si ga le vse prizadete občine vzele za zgled!

Matija Dolničar

V nedeljo je Matija praznoval še Martina v Kranju, kamor se je pred kratkim preselil iz Polj, včeraj se mu je pa vtila kri in je izdihnil.

Tako je padel že četrti brat po vsej Sloveniji slovite gostilničarske dinastije Dolničarjev, ki ima ogromne zaslugе za naš tujski promet. Dolničarji, ki jih med njihovimi vrstniki z vso upravičenostjo imenujemo gospode svojega stanu, namreč od nekdanj pravilno smatrajo svojo aalogo za sila važno, ker vedo, da je od stopnje našega gostoljubja odvisen ugled našega naroda v svetu. To prepričanje so smatrali vedno za svojo patriotično dolžnost in so zato svojo obrt tako izpopolnili, da se njihova podjetja lahko merijo s prvovrstnimi lokali inozemstva. Napram tujcem so svoj narod vedno reprezentirali dostojno. Vedno kot šefi prvovrstnih lokalov in vedno kot Slovenci, kar njihovi kolegi le preradi zanemarijo.

Po Matjevi smrti sta od šestih živa le še dva brata Vekoslav in Ignac. Kdo bi mislil, saj so vsi Dolničarji kakor rože. Usoda ...

Najbolj so se Dolničarji uveljavili kot restavraterji na naših najvažnejših postajah, kjer so v vednih stikih s kritičnimi tuji. Pokojni Anton je imel sedanji Parkhotel na Bledu in kolodvorsko restavratorjo na Jesenicah, pokojni Franc je bil na kolodvoru v Trbovljah, na Pragerskem in v Mariboru, pokojni Martin je bil na kolodvoru v Divači in je ustanovil tovarno sveč »Zora«, sestra Ivana gospodinj »pri Urbančuk« v Stožicah, Ignac vodi vzorno kmetijo doma v Smartnu, Vekoslav je pa hotelir v Rogaski Slatini in v Ljubljani v Tivoli restavrater na veleselju. Vsi vedno strokovnjaki in celi možje na svojih mestih.

Pokojni Matija je bil pred 54 leti rojen v Smartnu pri Ljubljani na trdni daleč okrog sloveči domačiji. Hotel se je posvetil trgovini in je bil knjigovodja pri renomirani Skabernetovi firmi v Ljubljani ter se tudi osamosvojil, a kmalu ga najdemo že v kolodvorski restavratoriji v Trbovljah, kjer je imel tudi obširno posestvo, Sent Petru in Ljubljani, končno je pa prevzel znano Keršičovo gostilno v Šiški. Kjerkoli je bil, je podjetje preuredil in povzdignil, zbral okrog sebe najodličnejšo narodno in napredno družbo, udeleževal se povsod poiztrovalno in agilno pri naprednih društvih, zlasti pri Sokolu in Družbi sv. Cirila in Metodja, ki ji je bil tudi član glavaega odbora, bil je pa tudi član nadzorstva Kmetске posojilnice. V Smartnu pri Liti-ji je imel krasno posestvo, kjer so njegovi številni gostje posebno občudovali vzorne sadovnjake in krasne vrtove. Izvrstni družabnik in pevec je povsod vstvaril narodne krožke, ki so vzdržali tudi v največjem preganjanju, kakor je on vzdržal na Krasu sredi toposkega ognja in šrapnel. Kakor svoje restavratorije, tako je povzdignil tudi tvornico testenin »Pekatelec« v prvo vrsto podjetij te stroke.

Pred letom se ga je lotila jetika. Zamanj je iskal zdravlja pri vseh specialistih na Dunaju in v naravi v Poljeh, včeraj ga je strla v Kranju.

Pokojnik zapušta sina Joška in tri omežene hčerke — ena s Slovencom, druga s Hrvatom, tretja s Srbom — in še neporočeno Marico. Danes so njegovo truplo pripeljali iz Kranja v Ljubljano na Sv. Petra cesto 66, od koder bo jutri ob pol 4. popoldne pogreb k Sv. Križu.

Ugledni družini naše sožalje, zaslužnemu možu pa časten spomin!

Sokol

— Ustanovila se se nova sokolska društva: Maribor I (župa Maribor), Valandovo (ž. Skopljje), Beograd IV (ž. Beograd), Jajce (ž. Sarajevo), Bosanski Svinjar (ž. Banja Luka) in Primosten (ž. Mostar).

— Ramih telovadnih društev je na Češkoslovačkem po jubilejnem almanahu državnega statističnega urada 7008, od teh 5375 čeških in 1633 nemških. Češka društva so imela skupno 748.498 članov, nemška pa 296.006. Zelo zanimivo bi bilo, če bi bila statistika ugotovila tudi število telovadnega članstva.

— Za mednarodno telovadno tekmo v Luxembourgu l. 1930. so se dosedaj priglasili: Belgijci, Finci, Francozi, Nizozemci, Madžari, Poljaki in Češkoslovaki, torej z Luxemburžani vred 8 narodov. Glede naše udeležbe na tekmi pa še ni odločivo.

Prosveta

Wagnerjeva „Valkira“

(Vesbina).

»Valkira« je druga opera Wagnerjeve tetralogije »Prstan Nibelungove. Uvodna opera »Rensko slatko« pripravlja s svojo vsebino ter s bogom Wotanom in boginjo Frikro razvoj dejanja v »Valkiri« in nadalje v »Siegfriedu« ter končno v »Somraku bogove.

»Nibelunško pesništvo« smo včasih temeljito predelovali in prebrali na srednji šoli. Starogermanska pripovedka in junakinja pesem nam je pripravovala silno krvavo in divje strastno romantiko, ki so jo preživljali v davni preteklosti bogovi, boginje, velikani, povodne in zračne, gozdne in bojne vile (valkire), junaki polbogovi, usodne žene, pa kralji in kraljice... vitezi in princeze nadčloveških vrlin in nadčloveških zločinskih nagljenj. Groza in vendar krasna je vsebina teh starodavnih pesmi in orjaški so značaji tistih možkih in ženskikh osebnosti. Usoda visi nad vsemi, jih vodi, dviga in ubija; borba med lučjo in temo je strašna in večna, žrtve te borbe pa so ne le ljudje, nego celo otroci bogov.

V Wagnerjevem »Prstanu Nibelungove«, začetem iz te germanske in eploh nordijske mitologije, je centralni tragični junak bog Wotan, najmočnejši, vendar tudi najmanj svobodni in najbolj žalostni bog, zvezan v čustvih in dejanjih z lastnimi zapovedmi in lastnimi pogodbami.

Kakor Zeus ali Jupiter je tudi Wotan oče mnogih nezakonskih božanskih in človeških otrok, a svoje hude žene Frike se boji prav tako, kakor grški Zeus svoje Here in rimski Jupiter svoje — Junone. Ker te žene so s svojo neizprosno logiko in z božjimi zakoni prisilile svoje le navidezno vsemogočne može, da so morali celo ubijati sami najljubša bitja, ali jih prepuščati usodi.

Prav na kratko povedano je vsebina »Valkire« sledeča:

Hunding je ugrabil Sieglindo in jo imel za ženo. Po dolgi letih pribiži Siegmund pred zasledovalci v Hundingovo hišo, kjer ga okrepi z vodo in medico Sieglinda. Čudno sta si takoj dobra in kmalu sta si vse, dasi se zavesta, da sta brat in sestra.

Hunding daje Siegmundu gostoljubje le za eno noč, a za drugo jutro ga pozove na dvoboje. Sieglinda pa pokaže Siegmundu v drevo zadrt meč, ki ga je ostavil pred leti zagoneten tujec »junaku vseh junakov«. Ta tujec je bil sam Wotan, ki je ob Siegmundu in Sieglindi! Z mečem pobegnetu ljubimca: brat in sestra.

Hunding ju lovi, da ju pobije. Wotan pa naroči svoji hčeri Brunhildi, naj pomaga Siegmundu zmagati nad Huntingom. Frika, zaščitnica zakonske zvestobe in spolne čistosti, strogo obojca lepa in mlada dva preestnika in krvoskravnca. Takega dvojnega zločina proti vsemomu redu bogovi ne smejo puščati brez kazni. Frika torej zahteva, naj Wotan prepove Brunhildi, da bi v dvoboju pomagala Siegmundu. Wotan, ujet v lastne zakone, se mora udati in prepove, dasi ga boli srce.

Toda Brunhildi se Siegmund zasimili in mu pomaga vendarle. Ali tudi Wotan se udeleži dvoboja, podstavi sinu Siegmundu svojo palico, ob kateri se junakov (četul) meč razdruži. Siegmunda zabode Hunting, tega pa z migom roke umori sam Wotan. Mrtna sta torej tekmeca.

Ali Brunhilda reši Sieglindo, ki je noseča. Njen sin bo »junak vseh junakov«, Siegfried. Izročil ji še ostanke meča, ki jih bo v naslednji operi zvrnil kovač Mime in a katerim bo Siegfried ubil znanja, ki čuva Nibelunško zaklad in pretan, simbol vse moči nad svetom.

Wotan obsodi nepakorno hčer Brunhildo, da ne ostane več valkira v Valhali, nego da postane človeška žena. Njen mož pa naj bo, kdor prekorači okrožne planove, ki obdajajo pod štitom in v šlemu spečo Brunhildo. Pri vsem tem je najbolj nesrečen Wotan, saj je dal ubiti sina junaka Siegmunda in je izgubil najljubšo hčer, Brunhildo.

Raynaldov »Grob neznanega vojaka« se ponavila po daljšem prenehanju spet v sredo 20. t. m. Znamenito delo je zapustilo pri vseh dosedanjih vpraševanjih najboljši vtis in je bilo dolečno najkvalitetnejša priznanja vseh poslušalcev. Važno občinstvo, da ne zamudi redke priliko, ker si ogleda to najlepšo umetniško vse povojno dramsko literaturo. Sodelujejo ga. Saničeva, z. Debovec in z. Strbinšek. Režija ima z. Ciril Debovec. Red A. Začetek ob osmi uri, konec po 10. uri.

»Nevesta s kromo«, prekrsana švedska pravljica igra, pride na spored spet v nedeljo, 24. t. m. Predstava je izven obzora, na kar opozarjamo zlasti občinstvo in podčeljsko občinstvo.

»Smešno za Schillerjevo tragedijo« »Don Carlos« se prvo prihodni teden. Premijera je dočelna za prve dni po Miklavžu. Režija ima z. Ciril Debovec.

Danes se poje Joh. Straussova opereta »Benička noč« za abnoma E. Sodelujejo ga. Polčeva, ga. Balukova, gna Špan, Strinča ter z. Drenovec, Gosič, Poček, Povhe, Simonič, R. Jelačnik in drugi. Dirigent z. Naffat. Režiser z. Povhe.

Jutri se poje »Gorenjski slavček« za abnoma B. Sodelujejo ga. Ribičeva, ga. Popovič-Adrišič ter z. Gosič, Orba, Rumpelj. Močvirje v glasbi ostajati. Dirigira z. prof. Jerač, režira z. prof. Šest. — V petek se ponovno prvič velika opera R. Wagnerja »Valkira«, ki je imela pri premijeri popoln uspeh. Siročnik izbrava v »Gled. listu« pri bližnjaji.

»Valkira«, grandiozna opera R. Wagnerja se prvič ponovi v petek 22. t. m. Obezbarjamo na »Gled. listu«, v katerem je zgoljen libreto opere, v svrhu kajlega in popolnejšega umevanja tega klasičnega dela.

Krasna predstava Velmar Jankovičeve drame »Brez hubezan« se vrši v soboto 23. t. m. v ljubljanski dram. Snov je začetja iz življenja bogoslužnih intelektualcev in slika z izredno finim občutjem značilno posameznih oseb. Dramo je poslovenil pisatelj Fran Albrecht. Režija je prof. Šest.

Za celibat uradnic ali proti

Edina pravilna rešitev tega problema je mogoča po strogo individualnem načelu

11

Naša površnost in dokaj pomanjkljivo poznavanje sociologije se kaže tudi v odgovorih na anketo o celibatu uradnic. Predno preidem k problemu samemu, naj mi bo dovoljena ugotovitev, da za javno obravnavanje tega ali onega prečnega problema naša javnost v splošnem še ni zrela. Dahovi se razburijo, strasti razvnamejo, eni se čutijo prizadete in zamerijo drugim ali pa celo listu, ki je objavil nasprotno mnenje, pri tem pa trpi objektivnost, stvarnost in pogosto tudi logika. Pojave v družbi kot celoti je treba obravnavati mirno, trezno in brez kakršnegakoli osebnega momenta, sicer zaide javna diskusija na napačno pot. Zamera tu absolutno ni umestna, kajti če hočemo pobiti nasprotnikove trditve, moram udariti po njih z močnimi protargumenti. Gostilniški način debate, v katero posežejo kozarci, stoli in pesti, če odpove pamet in zmanjka argumentov, spada pač samo v gostilno, ne pa v javnost. Toliko v splošnem o pojmovanju javne diskusije pri nas.

Vprašani celibata uradnic sega do samih korenin strukture naše družbe. Je sicer samo sporedno vprašanje celega kompleksa izredno važnih in prečih socialnih problemov, vendar pa zasluži, da se o njem v javnosti resno in temeljito razpravlja. Celibat sam po sebi je absurd in pomeni udarec po zobeh ali pljuček v lastno skledo družbe, urejene in živčene po sistemu, načelih in tradicijah, ki zaenkrat še prevladujejo na svetu. Nelogično, da ne rečem jezuitsko je govoriti o celibatu, v isti sapi pa poveličevati zakonsko življenje, rodino in materinstvo kot podlago družbe in države. Celibat, gledan skvotno očala naše mentalitete in našega svetoznega naziranja, je pa tudi direktno navajanje v prostiucio in že zato je treba zelo previdno manipulirati z njim tudi tam, kjer bi utegnili pridobiti Interesi govoriti zanj. Za primeri in dokazi nam ni treba hoditi daleč, saj jih imamo vse polno pred nosom. To velja seveda samo za brezpogojni celibat, pa tudi pogojno posekanje v splošno priznano ureditev seksualnega življenja rodi lahko prej slabe, nego dobre posledice.

V dosedanjih odgovorih na anketo prevladuje naziranje, da je treba s celibatom zapreti ženam vrata v državne urade in privatne ustanove, omim, ki so že v njih, pa vrata odpreti in postaviti jih pod kap. Kot glavni argument se navaja pregovor, da dvema gospodarjema ni mogoče služiti, da torej poročene uradnice zanemarjajo dom ali službo. Recimo, da to drži. Recimo pravim, kajti na svetu je vse polno vzornih omeženih uradnic, ki vzorno služijo dvema gospodarjema in imajo energije, marljivosti in veselja do dela še za tretjega, če bi bilo treba. To zavisti od individualnih lastnosti. Imamo primere, ko postavi možki ali ženska v svoji stroki polnovredno mož za dva druga, so pa tudi lenubi in nesposobnejši, ki ne spravijo skupaj niti polovice srednje kvalificirane delovne moči.

Toda recimo, da imajo prav oni, ki jasnajo na pregovoru o dveh gospodarjih. Vprašam te apokaliptične jezdece, kdo je pa kriv, da morajo omežene uradnice garati doma in v službi, kdo je pa pogнал tisoče in tisoče žen v državne urade in šole, v privatna podjetja, v tvornice, na tramvaje in vlake kot kondukerke in povsod tja, kjer se da zaslužiti kosček kruha? Ali jih ni pognala družba sama, tista družba, ki zdaj svetohlinsko zavija oči, češ, da jih je treba zapoditi nazaj v kuhinjo in posteljo? Koliko pa je takih omeženih uradnic, ki služijo za zabavo ali ki jim zaslužek oplodi moževe tisočake, da ležajo mladiče kakor zajk? Presneto malo jih je in le škoda, da jih ni mnogo, kajti če bi jih bilo, bi bil problem celibata uradnic takoj in brez javne debate rešen. Pokazali bi jim vrata in vse neomozne - brezposelne bi bile preskrbljene. Ogromna večina pa služijo dvema gospodarjema po svojih najboljših močeh zato, ker mora. To je katego-

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Torek, 19. novembra 1929; katicolijani: Elizabeta; pravoslavni: 6. novembra, Pavao.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Drama: Zaprti.

Opera: Beneška noč. E.

Kino Matiča: Modri demant.

Kino Ideal: Oporoka je izgnila.

Kino Ljubljanski Dvor: Japonska noč - v senci Yosaijave.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Bahovec, Kongresni trg; Ustar, Sv. Petra cesta; Hočevnar, Sp. Šiška.

Dnevne vesti.

— Spomenik kralju Petru v Zagrebu. Koncem leta 1927 je bil izvoljen v Zagrebu odbor za postavitve spomenika kralju Petru I. Odbor je izdal proglas, katerega so podpisali vsi odlični zastopniki hrvatske javnosti. Zdej je odbor ponovno pokrenil svojo akcijo in pozval javnost, naj prispeva za spomenik. Nadškof dr. Ante Bauer je daroval za spomenik 10.000 Din. saveki ban dr. Šilović pa 5000 Din.

— Promocija. Za doktorja vsega zdravstva je bil na dunajski univerzi promoviran g. Dušan Šeber iz Postojne. Čestitamo!

— Naša emigracija v septembru. Po statističnih podatkih izseljenjskega komisarijata v Zagrebu je šlo v septembru iz Jugoslavije v prekomorske države 1529 izseljenec. Od 1. januarja do konca septembra je znašalo število izseljenecov 2872 ali za 20% manj, nego v istem razdobju lanskega leta. Iz Hrvatske in Slavonije jih je šlo v septembru 954, iz Vojvodine 860, iz Dalmacije 324, iz Slovenije 188, iz Srbije 90, iz Bosne in Hercegovine 49, iz Črne gore 15. Od teh je bilo 766 kmetovalcev, 288 kvalificiranih, 194 nekvalificiranih delavcev, 60 svobodne profesije in 841 brez stalnega poklica. V Zedinjene države se jih je izselilo 685, večinoma povratnikov, v Argentino 611, v Kanado 159, v Urugvaj 74, v Brazilijo 55, v Čile 30, v Avstralijo 17 itd. Od 1. januarja do konca septembra je šlo v Zedinjene države 3577 naših izseljenecov, lani v istem razdobju pa 8716, v Argentino 4501, lani 4969, v Kanado 3652 (5562), v Urugvaj 797 (1484), v Brazilijo 462 (843), v Čile 284 (291), v Avstralijo 137 (433) itd. Izseljevanje iz Jugoslavije v Kanado, Urugvaj in Avstralijo je torej letos nazadovalo, v Argentino in Brazilijo pa napredovalo. V evropske države je šlo iz Jugoslavije v septembru 1550 izseljenecov in sicer v Francijo 1042, v Belgijo 382, na Holandsko 138, v Luksemburg 26, na Češko-slovaško 10 in v Nemčijo 2. Od 1. januarja do konca septembra je šlo v evropske države 11.868 naših izseljenecov in sicer v Francijo 6952, v Belgijo 2089, v Nemčijo 1146, v Luksemburg 894, na Holandsko 383, v Švico 35, na Češko-slovaško 28 in v Avstralijo 1.

— Čirikov v Beogradu. Danes je pripeljal iz Prage v Beograd znani ruski pisatelj Evgenij Čirikov, ki priredi v ruskem znanstvenem inštitutu več literarnih predavanj, pod okriljem Zveze ruskih književnikov in novinarjev pa večer, posvečen največji ruski reki Volgi. Čital bo svoja dela, posvečena matuški Volgi.

— Nenadna smrt. Davi je bila naša redakcija iz Jastrebarskega obveščena, da je umrl zaradi od kapi posestnik in mesar Josip Jesih iz Medvod. Pokojni je bil znan daleč naokoli kot izredno soliden, značajan in simpatičen mož. Blag mu spomin! Težko prizadeti rodbini iskreno sožalje!

— Slovenci v Ameriki. Težka nesreča je doletela v novembru rodbino strojevodje Janeza Matijevega v Chicagu. Ko je bil strojevodja v kleti, je v njegovem stanovanju eksplodirala petrolejska pečica, katero je hotel žena zakuriti. Mož je čul eksplozijo in je takoj stekel v stanovanje. Posrečilo se mu je iz gorečih hiše rešiti ženo in enoletnega sinčka, dočim so tri hčerke, ki so spale v zibelkah, zgoarele. — V kraju La Salle je umrla Slovenka Puhkova. — Dne 6. oktobra je v kraju Strabane preminula Ana Osevnikova. — V bolnici v Kanonsburgu je umrla 20letna Karolina Česnik. Zaprtila je moža in dva otroka. — Dne 6. oktobra je v kraju Waukegan, država Illinois, v starosti 60 let umrl Andrej Čepan. Zaprtil je ženo in 9 otrok. Pokojni je bil rodom iz Horjuna, v Ameriki je bival že 30 let.

— Smrtna kosa. Včeraj je v Ljubljani umrla mestna uboga Marija Baloh v visoki starosti 90 let. Pokojna je bila mati znanega istrskega pesnika - begunca Ivana Baloha. Blag ji spomin!

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno in hladneje in da bomo imeli nekaj časa lepše vreme. Včeraj je bilo še po vseh krajih naše države oblačno in deževno. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 16, v Beogradu 14, v Skoplju 13, v Zagrebu 8, v Ljubljani 6,6, v Mariboru 5 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 766,9 mm, temperatura je znašala 3,6.

— Tragedija v cirkusu Kludsky. V znamenitem češkem cirkusu Kludsky, ki je pred leti gostoval v Ljubljani, se je te dni odigrala nenavadna tragedija. Cirkus je bil v Göttingu, nato pa je nameraval gostovati v Bratislavi. Zadnji dan gostovanja pa se je v svojem vozu zastrupila in prerezala žile na rokah lepa cirkuska artistka Georgina Sanger, stara šele 18 let. Prepeljali so jo takoj v bolnico, pa je že med prevozom umrla. Vzrok samomora je bila baje nesrečna ljubezen. Mladenka se je zaljubila v nekega klovna, ki je bil odpuščen. Mož je hotel ostati kar v Göttingu. Georgina je bila prepričana, da se je hoče odkrižati in je v obupu izvršila samomor.

— Naraščanje Save. Radi neprestanih nalivov v Sloveniji in na Hrvatskem Sava polagoma narašča. V Zagrebu je bila večeraj poldrugi meter nad normalo, dočim je v Brodu že 6 metrov nad normalo in preti velika nevarnost poplave, če bi deževje še trajalo. K sreči se je danes vreme spremenilo in zato je zaenkrat nevarnost poplav minila. — Radi nalivov sta začeli močno naraščati tudi Kolpa in Korana. Okolica Karlovca je deloma pod vodo.

— Ugotovljena identiteta mrtve neznanke v gozdu pri Sušaku. V soboto so blizu Sušaka v gozdu Hraščina pri Kostreni našli truplo neznanke ženske, ki je morala tam ležati že najmanj tri mesece. Truplo je namreč že razpadlo. Polcija je ugotovila, da gre za 20letno Milico Polić, rodom iz Hreljina. Mladenka, ki je bila že delj časa živčno bolna, je 1. avgusta brez sledu izginila. Najbrž je v gozdu bila strup, ni

pa izključeno, da je postala žrtev pohotnega zločinca. Truplo so obducirali, pa mso našli na njem nobenih znakov nasilja.

— Mož pogodbeno prepustil svojo ženo priležniku. Zagrebški listi poročajo o nenavadni ljubavni aferi, ki sponin'a na pokvarjeno velemestno moralo. Delavec Josip Selic se je nedavno oženil z brako mladenko Pepico. Zakonca sta živela v slogi in miru in nič ni kazalo, da pride med njima do razdora. Mož se je pa kmalu naveličal zakonskega jarma in nekega dne je svoji Pepici predlagal, naj si poišče ljubčka. Pripravljen je bil podpisati pogodbo, s katero se odpoveduje vsem pravicam do nje. Ženica je nekaj časa pomišljala, končno pa je pristala, češ, da itak neki tramvajski spredovnik škili za njo. Mož je bil zadovoljen, kajti izbral si je tudi sam ljubico v osebi kuharice Ančke. Par dni po tem razgovoru je Pepica že pripeljala svojega priležnika domov in v proslavo radostnega dogodka so priredili gosti'o. Mož je lepo podpisal pogodbo, da svojevoljno pre-

Samo še danes! Mnogi so si ta film ogledali že dvakrat! Danes zadnja prilika, da doživite

JAPONSKO NOČ
V sencu Yoshivare!

Lampjoni! Krasná režija!
Rezervirajte si pravčasno vstopnico!
Ob 4., 7., 9. in 9. uri.

KINO LJUBLJANSKI DVOR
Tel. 2730.

pušča ženo priležniku in da je noče nikoli nazaj. Potem so se prijateljsko razšli. Mož je šel po svojih potih, Pepica pa je začelo novo življenje s konduktorjem Milanom Koričem. Tudi s tem se je prvo mesece prav dobro razumela. Nenadoma pa sta se začela pripraviti in ženi se je začelo tožiti po možu. Nekega dne je spredovnik opazil, da se njegova ljubica zopet sestaja z možem. Misli je, da je to samo slučajno, toda zmotil se je. V nedeljo je namreč Pepičin mož vdrl v stanovanje in zahteval od spredovnika, naj mu vrne ženo. Ta se je seve upiral, češ, da ima pogodbo v rokah. Nastal je prepir in pretep, v katerega se je vmešala tudi policija. Epilog nenavdne zakonske afere bo na sodišču.

— Oče radi umora sina obojen na 20 let ječe. Pred sodiščem v Varaždinu se je te dni odigral epilog strašne rodbinske tragedije. Radi umora lastnega sina se je zagovarjal 70letni posetnik Alojzij Gorski iz sela Gora Veterička. Ko se je sin Andrej nekega dne vrnil z dela v rudniku domov in utrujen legel spat, je pristopil oče s sekuro v roki k njemu in ga tako močno udaril, da mu je prebil lobanjo. Udarci je bil smrten, kri in mozgani so brizgnili daleč raokoli. Živinski oče pa ni bil prepričan, da je sin že mrtev. Zato je vzel še nož in ga sinu porinil v vrat. Starec pri razpravi ni hotel povedati, zakaj je sina umoril. Državni pravdnik je predlagal smrtno kazen, sodišče je pa upoštevalo obtožbeno starost in je Gorskoga obsodilo samo na 20 let težke ječe.

— Lepši zobovi, ki se belo se svetlika-joč vrstijo drug drugemu kot niz biserov, je uspeh redne nege z skozí 40 let izkušnim Kalodontom, ker ta močno pena-joča krema temeljito očisti vsako najmanjšo razsedlino zobovja in zmaguje učinkovito proti zlokobnemu zobnemu kamnu. To je že milijonov ljudi po vsakodnevni uporabi Kalodont - zobne kreme potrdilo.

Iz Ljubljane

—lj Državni izpit iz glasbe je položna 13. t. m. pred izpraševalno komisijo za drž. izpit iz glasbe v Ljubljani gdč. Lubec Roza iz violine kot glavnega predmeta z odličnim uspehom. Čestitamo!

—lj Bratje! Zopet je posegla neizprosna smrt v naše vrste ter nam ugrabila našega zvestega člana brat. Matijo Dolničarja, ki je bil pred desetletju tud: član društvenega prednáškega zbora Naša dolžnost je, da ga spremimo na poslednji poti v Častnem številu. Zbirališče članstva jutri v sredo 20. t. m. ob 15.30 pred hišo žalosti Sv. Petra cesta 66. Obleka civilna z znakom. — Odbor »Ljubljanskega Sokola. — Zdravo! 650/n

—lj Pri javni borzi dela v Ljubljani je v času od 1. januarja 1929 do 16. novembra 1929 iskalo dela 6229 moških, 1298 žensk, skupaj 7527 brezposelnih. Prostih miest je bilo 6155 moških, 758 žensk, skupaj 6913. Posredovani se je izvršilo 3171 moških, 532 žensk, skupaj 3703. Odpotovalo je 1811 moških, 67 žensk, skupaj 1878. Odpadlo je 666 moških, 414 žensk, skupaj 1080. Dne 16. novembra 1929 se nahaja v evidenci 581 moških, 285 žensk, skupaj 866 brezposelnih. — Delo išče: Moški: 18 hlapcev, 1 divar, 2 željbarja, 1 pečar, 7 kovačev, 12 železstrugarjev, 4 kleparji, 1 brusac orodja, 1 graver 1 str. tehnik, 14 str. ključavnničarjev, 2 elektromehanika, 2 elektromonterja, 1 lesostrugar, 1 rezbar, 5 urarjev, 17 mizarjev, 5 kolarjev, 6 žagarjev, 1 pletar, 1 sedlar, 3 usnarji, 2 tapetnika, 27 krovačev, 18 čevljarjev, 1 čevljarski prizovalec, 4 knjigovezi, 1 kart. delovodja, 6 mlinarjev, 15 pekov, 7 mesarjev, 7 natakarijev, 2 slikarja, 2 gradbena tehnik, 1 črkostavec, 26 pisarniška slug, 49 pomožnih tovarniških delavcev, 48 zasebnih uradnikov, 2 lesna manipulant, 1 ekonom, 14 stavb. ključavnničarjev, 6 vajencev. — Ženske: 14 pisarniških moči, 4 kontoristinj, 1 blagajničarka, 14 prodajalk, 1 hotelska blagajničarka, 12 natakarič, 1 gostilniška kuharica, 1 laborantka, 8 šivilj, 3 šivilje perila, 1 šteparica, 3 šivilje slamičkov, 3 pletilke, 1 vezilka, 1 zlatarka, 1 črkoslikarica, 25 tovarniških delavk, 68 dninaric, 19 kuharic, 5 gospodinj, 3 sobarice, 42 služkinj, 11 postrežnic, 1 kmečka dekla, 3 va'enke. — Delo je na razpolago: Moškím: 7 hlapcem,

6 mizarjem, 25 čevljarjem, 1 kleparju, 5 navadnim delavcem, 50 tesačem, 35 rudarjem, 1 krojaškemu pomočniku, 3 pleskarjem, 1 mesarju, 3 elektro monterjem, 1 zlatarskemu pomočniku, 1 urarju, 1 mojstru za izdelovanje bombonov, 2 črkoslikarima, 1 dežnikariju, 1 pekovskemu delovodji, 1 pekovskemu pomočniku, 1 instalaterju telefona, 1 orodnemu kovaču, 1 nožarskemu pomočniku, 4 zidarjem, 1 graverju, 13 vajencem. — Ženskám: 2 pisarniškim praktkantinjám, 1 dežnikarici, 4 šiviljam perila, 1 pletilki, 1 sobarici, 7 služkinjam, 3 vajenkám.

—lj Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. V sredo zvečer ženski v četrtki moški, v petek mešani zbor. Ne zamujajte vaj! — Taink.

—lj Yellowstone National Park. Drevi bo kot tretje predavanje o Ameriki priredila ZKD predavanje g. prof. dr. Brežnika, ki bo obravnavalo utise iz ameriškega nacionalnega parka. Predavanje bo opremljeno s številnimi slikami.

—lj Četrti družabni večer Trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani bo v sredo dne 20. novembra ob pol 9. zvečer v restav-

racijskih prostorih »Zvezdec«. Na vrsto pride izredno zanimivo in aktualno predavanje o predmetu »Radio in naprave za radiac.« Udeležnikom se nudi izredna prilika čuti o tem vprašanju našega prvovrstnega strokovnjaka na tem polju, ki je stvaritelj naprave v Domžalah. Predavanje bo imel g. ing. Mario Osana, vseučiliški profesor v Ljubljani. Po končanem predavanju je petje in godba. Družabni večeri so se hitro priljubili. Vstop je brezplačen. Gostje dobrodošli. 640/n

—lj Odbor T. K. Skala pozivlja svoje člane na redno predavanje dne 21. t. m. ob 20. v klubovem lokalu. Tema predavanja »Tereška orientacija v aneguc.

—lj Drugi večer TKD Atene o sigurnem nastopu doma in v družbi je pripravil ponovno nabito polno dvorano poslušalcev vseh slojev in raznih starosti. Govornik prof. O. Šest je preel po prvem nastopu več dopisov z raznimi vprašanji, katere je sinoči pojasnil in ki pričajo, da je dosegel zaželen živ kontakt z občinstvom. V ponedeljek 25. t. m. ob pol 19. uri nadaljni večer. 650-n

Hai coba ygia vil dad

Poleg volapüka in esperanta so si ljudje izmislili v zadnjih 300 letih že okrog 300 umetnih svetovnih jezikov

Naigloblja filozofija v svetem pismu stare zaveze je simbolična opazka o vzrokih in posledicah deistva. Da govorzi človeštvo različne jezike in da je razlika v jezikih razdelila ljudi v dva večinomoma sovražna tabora. Politično rečeno je delitev človeštva na lingvistične kaste oslabila enotno fronto ljudi na zemlji. Vsi ali vsaj pretežna večina pozna znake esperantistov — bele zvezde na zelenem polju. Naši roditelji se spominajo mnogo obetajočih začetkov drugega svetovnega jezika volapüka, ki je vzbudil v 80. letih preteklega stoletja veliko pozornost. Mani znano je, da so si ljudje v zadnjih 300 letih izmislili okrog 300 umetnih svetovnih jezikov in da so zdaj že vsi več ali manj pozabljeni. Vsi, ki so si izmislili nove svetovne jezike, so bili prepričani, da store s tem človeštvo zelo važno uslugo. Tudi med živimi jeziki je nekaj takih, ki bi bili prikladni za mednarodno sporazumevanje. Toda izumitelji umetnih jezikov so si prizadevali poenostaviti jezik tako, da bi se ga lahko naučili vsi ljudje.

Leta 1868 je izdal chesterski škof John Wilkins učbenik univerzalnega jezika. Wilkins se je lotil dela na pobudo kraljevskega znanstvenega društva in njegov svak, znani državnik Cromwell ga je izdatno podpiral. Temelj novega jezika je bila razdelitev vseh pojmov v gotove skupine. Vsaka skupina je dobila karakterističen zvok. Zlogu so se dodajale črke in tako je dobil točen pomen. Začetek očenaša se je glasil v univerzalnem jeziku: »Hal coba ygia vil dad, ha babi io svymta ha salba io velca«. Kraljevsko znanstveno društvo je pa ta jezik odklonilo, ker je bil učbenik zelo okoren. Obsegal je namreč debelo knjigo zelo velikega formata.

Okrog leta 1830 se je pojavil nov svetovni jezik solresol. Francoz Jean Francois Sudre, gimnazijski profesor, je sestavil jezik, katerega elementi so bili nazivji glasnih tonov: do, re, mi, fa, so, la, si. Izumitelj je trdil, da se da solresol pisati s črkami, notami in arabškimi številkami, stenografirati s sedmimi znaki, označevati z roko in tolkati štrepem ali gluhonemim s trkanjem petih prstov ene roke in na dva prsta druge roke. Na eno je bil pa

pozabil, da se namreč ni mogoče naučiti na pamet slovarja novega jezika, katerega je sestavil Sudre celih 45 let. Profesor Sudre je unikum med izumitelji. V življenju je bil namreč deležen večje slave in priznanja, nego po smrti. Leta 1827 je dobil od Instituta de France pohvalno priznanje, za katero so glasovali tudi učenjaki, kakor Arabo, Fourier ter skladatelj Cherubini, Boieldieu in Aubert. Na svetovni razstavi v Parizu l. 1855 je dobil prof. Sudre 10.000 frankov nagrade, na razstavi v Londonu 1862 pa zlato kolajno. Viktor Hugo mu je pisal pohvalno pismo. Leta 1862 je Sudre umrl in z njim je izginil tudi njegov jezik.

Kdor potuje na kako diplomatsko ali politično konferenco v Francijo, lahko postane za nekaj dni junak svetovnega tiska. Zadolostuje, če poišče v knjižnici liceja v Nancy brošuro, ki se imenuje Ixes-soire. To je svetovni jezik na podlagi grščine. S pomočjo tega učbenika naj sestavi nekaj stavkov in če sreča na konferenci Poincareja, naj ga nagovori v tem jeziku in lahko je prepričan, da polkličje Poincare slugo in mu zašepeče: »Odvedite tega-le gospoda, mislim, da ima en kolešček preveč. Nato mu naj odgovori v omenjenem svetovnem jeziku: »Oprostite, gospod, ta jezik ste izvolili pred dobrimi 50 leti sami izumiti. Bil sem takrat študent na liceju v Nancy. Vsak reporter bo hvaležen, če bo lahko opisal ta prizor.

Najnovejši svetovni jezik je pankel, izum M. Waldta. Waldt pravi, da je pankel najkrajši in najtočnejši način izražanja. Za primer vzemimo stavek: Daj mi tole knjigo. V slovensčini ima ta stavek 14 črk. V esperantu se glasi: Donu al mi la libron in ima 16 črk. V volapüku ima 14 črk in se glasi: gi-volöd obe bukli. V jeziku pankel ima pa samo 9 črk in se glasi: davu as buk. Učbenik tega jezika so prodali 6000. statistika onih, ki so se ga naučili, na nj znana.

Zasebni in umetni Babilon je izumil neki Popd, rodom Saksonec. Njegov jezik je zemljepisno. Umetni jezik sam po sebi je zarj postranskega pomena. On ima posebno šifro, po kateri polaga v črke smer poti, izhodišče poti, zemljepisno lego cilja, morskó višino, število prebivalstva itd. Recimo, da

Tajnost že nad 40 let

svojim neštetim prijateljem osigurati in ohraniti lepe cobe, temelji v posrečeni sestavi, s katero se odlikuje

KALODONT Lepši zobje

imamo naslednja dva stavka: Prispeli smo v Glasgöute, ki šteje 1800 prebivalcev. Vas leži 22 km južno od Drazdan. 332 m nad morskó gladino in pripada svobodni saški državi. V Popovnem jeziku se pa glasila ta dva stavka: Agwortpük gonpaw.

Iz Celja

—c Tura na Matterhorn. Nocoj ob pol. 19. uri bo predaval v Mestnem kinu v Celju znani slovenski veleutrist in planinski humoristični pisatelj g. prof. Janko Mlakar iz Ljubljane o turi na znamenitega gorskega orjaka katerega so letos premagali tudi naši mladi Celjani, na Matterhorn in o Monterosi. Predavanje, ki bo trajalo 1 uro, bodo spremljale krasne naravne skioptične slike. Prebitek predavanja se bo uporabil za Aljaževo kapelo v Vrtih in za stavbo nove kočje na Korošci. Zato, Celjani, napolnite dvorano do zadnjega kotlička!

—c Preureditve v liojskem promogovniku. Vodstvo promogovnika v Libolah pri Petrovčah je sklenilo premestiti velik parni kotel, obenem pa bo zgradilo več modernih dvigalnih naprav za dviganje promoga.

—c Društvo kmetijskih strokovnjakov za Dravsko banovino je imelo preteklo soboto dopoldne ob veliki udeležbi delegatov iz vseh krajev v klubovi sobi Celjskega doma svoj redni letni občni zbor.

Pozna ga.

— Soseba Brnjača če poznam, praviš? Seveda ga poznam. Začel je iz nič, a zdaj ima hišo, dva avtomobila, lepo posestvo in balerino!

— Bogat je res, toda na dobrem glasu ni.

— Saj to je tudi edino, kar je pošteno pridobil.

Tovarna testenin Pekatete dr. z o. z. v Ljubljani, naznanja pretužno vest, da je po daljšem bolehanju nenadoma preminul njen šef in družabnik, gospod

Matija Dolničar

Pogreb velezaslužnega pokojnika se bo vršil v sredo, dne 20. novembra ob 15.30 iz mrtvašnice pri Sv. Kristofu na pokopališče k Sv. Križu.

Ohranimo mu časten spomin!

Ljubljana, dne 18. novembra 1929.

Augustus Muir

43

Črna maska

Roman

Colensu je šinila kri v glavo. — To je poziv na boj, kaj ne? Mi glite, da vas ne prisilim spregovoriti? Se več storim, dragi moj. Predno obracunam z vami, boste klečali pred menoj in prosili usmiljenja.

V izbo je vstopil plečat možakar. Colenso je stopil k njemu in mu nekaj zašepetal na uho.

— Ali mi hočete povedati, kako se odklenejo vrata jeklene dvorane, Hepburn?

Denton je zadržal sapo in zaškripal z zobmi.

— Sicerite mi srajco, — je zapovedal.

— Zadržite vas vprašam, če se je vam že razvezal jezik.

— Jaz vam hočem nekaj povedati, — se je oglašila Rosamunda. Stopila je naprej in mož, ki jo je držal za roke, je stopil za njo. — Jaz vam povem nekaj, Colenso.

Vsi so se ozrli na njo. V izbi je zavlada grobna tišina.

Kmalu se je začulo še nekaj — nagli koraki. Colenso se je naglo obrnil. Kar se je začul krič, ki se je ponovil in zadonel po hiši. Glas je prihajal od zunaj.

— Kaj je bilo to? je vprašal Colenso

z drhtečim glasom. — Pojdite pogledat, Brown.

Brown je odšel. Vežna vrata niso bila zaklenjena. Brown je nenadoma obstal. Začulo se je bobnenje, kakor da se je nekdo zaletel v vežna vrata. Potem so se začela vežna vrata sama počasi odpirati.

V izbi je bilo še vedno vse tiho. Od mize, na kateri so gorele sveče, se je videvalo v temo zunaj. Toda tam se ni nič gnilo.

— Kdo pa je, za vraga? — je zagodrnjal Colenso. — Kje je Cabot? In kje so vsi drugi?

Besede so mu zastale v grlu. Počila sta dva strela tako naglo drug za drugim, da se je zdelo, da je drugi odmev prvega. Hepburnu se je zdelo, da je nekdo ustrelil na galeriji. Dotični je moral biti izboren strelec, kajti sveče so padle na tla in v izbi je nastala tema.

Borba v temi

Hepburn je slišal nagle korake. Skozi vežna vrata je prihajalo več mož. Koliko jih je bilo, se ni dalo dognati. Colensovi pajdaši so tiho odhajali. Colensu se je tresel glas od jeze. Za hip je zažarela v izbi električna luč, toda takoj jo je nekdo izbil Colensu iz rok. Koraki so se bližali.

Hepburn je bil prepričan, da mu je prihitel na pomoč Sandy. Vse bo zopet v redu, a Colensovi pajdaši zbeže, Hepburn bi bil dal vse na svetu, če bi mogel stati Rosamundi ob strani.

Sam ni prav vedel, kaj se godi. Dva moža sta ga še vedno krepko držala

za roke. Končno se jima je izotrgal. Kljub temu si pa ni mogel pomagati, ker je imel zvezane noge. Colensova pajdaša sta znova pletila nanj in ga prijela za roke.

Kar se je zgodilo nekaj čudovitega. Nekdo se je na vso moč zaletel v Hepburna. Začuli so se težki udarci, ki so padali na vse strani. Mož, ki sta ga držala, sta odskočila, slišal je, kako je eden padel.

V naslednjem hipu se je Hepburn zavedel, da mu je nekdo izpodnesel noge. Toda padel ni, kajti prestreglo ga je več rok. Čutil je, da so ga dvignili in odnesli iz hiše.

— Prerežite to vrazjo vrv na mojih nogah, — je dejal, čim so ga prinesli iz hiše, toda odgovora ni bilo.

Slišal je brnenje motorja. Pesek je škripal pod pnevmatikami in ta zvok se je vedno bolj bližal, kakor da se avtomobil vrača.

— Kaj naj to pomeni? — je pomislil Hepburn in skušal stopiti na noge. — Kje je Sandy?

In zopet ni bilo odgovora. V temi ni mogel spoznati mož, ki so ga nesli. Videl je samo silhuete, sklonjene nad seboj. Po tem je slišal, da so se odprla vrata.

Roke, ki so ga držale, so se iztegnile in čutil je, kako so ga nekam vrgle. Zdelo se mu je, da je padel v avtomobil.

Eno je bilo gotovo, namreč da se je zgodila pomota. V obupu je zaklical svoje ime, potem je pa začel klicati Sandija.

Kar mu je nekdo pritisnil na usta robec. V nos mu je udaril sladke vonj. Branil se je na vso moč, pa mu ni nič pomagalo. Kmalu so ga zapustile vse moči. Zgrudil se je in onesvestil.

V omedlevici mu je zvenelo po ušesih brnenje motorja. Zdrnil se je v mučnem položaju in niti zavedal se ni, da ni več onesveščen. Šele čez nekaj časa je ugotovil, da leži v temi in da čuti silne bolečine.

Brnenje motorja mu je šlo na živce. Glavo je imel na premični blazini. Zelel je, da bi se avtomobil ustavil in da bi mogel mirno počivati vsaj pet minut. Tipal je okrog sebe in spoznal, da leži na nosilnici. Otipal je tudi tesno streho. Iztegnil je roko na desno in ves presenečen se je dotaknil njegove rokave. Torej ni bil sam. Začul je rezek glas. Nekdo mu je posvetil z električno svetilko v obraz.

Hotel je vstati, pa je bil tako slab, da je omahnil nazaj. Zatisnil je utrujene oči. Roka ga je bolela. Slednjic so bolečine v roki ponehale in živci so se pomirili.

Cez deset minut mu je nekdo znova posvetil v obraz. Neznavec se je sklonil in mu dvignil trepalnice. Hepburn se je znova onesvestil.

Kdo je umoril Maurica Dentona?

Bilo je dobro uro pozneje. V senci košatih smrek ob dolgi cesti proti Črnemu nasipu se je nekaj zganilo. Mož krepke postave je stopil naprej, ustavil se je in preskočil železno ograjo. Ograja je bila zgrajena ob cesti, ki se je vila navkreber v strmih ser-

pentinah. Osamljeni popotnik je pa krenil proti hiši kar po bližnji čez pašnike.

Nobene luči ni bilo, da bi mu kazala pot. V temi se hiše ni videl. Prerival se je skozi grmovje in naenkrat je obstal. Napeto je poslušal, toda samo močnej veter je šumel in majal drevje. Na Črnem nasipu, v visoki, mračni hiši, je bilo vse tiho.

Popotnik je previdno stopil izza grmovja. Hitel je čez travnik in se ustavil pred hišo. Nikjer ni bilo luči in to se mu je zdelo čudno. Počutil je in poslušal. Po tem je vstal in šel po prstih k vratom.

NOGAVICE z ŽIGOM

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Spominjajte se slepih!

Žrebanje v državni razredni loteriji

Dne 15. nov. 1929 so bile naslednje pri nas kupljene srečke izžrebane:

Din 2000.— 91.708, 120.269.

Din 500: 5744, 5759, 7504, 7507, 7586, 7619, 7623, 7639, 7673, 7681, 7683, 7688, 14.121, 14134, 17.981, 17.989, 20.026, 20.034, 20.175, 20.180, 20.193, 30.920, 30.987, 30.989, 34.653, 34.734, 34.766, 40.567, 40.598, 53.410, 53.476, 55.849, 55.855, 55.882, 58.202, 58.222, 58.238, 58.240, 58.268, 58.284, 58.320, 58.367, 58.373, 66.605, 66.657, 66.672, 75.786, 84.515, 84.553, 84.568, 84.598, 84.639, 84.653, 91.767, 99.785, 99.845, 99.869, 99.882, 99.886, 103.123, 103.144, 109.757, 109.783, 115.627, 120.171, 120.199, 120.202, 120.205, 120.276, 120.288, 123.811, 123.841, 123.896, 123.908, 123.912.

Žrebanje se bo vršilo do 2. decembra 1929. Za tekoči razred so vse polovične in četrtinske srečke razprodane. Imamo le še nekaj celih na razpolago.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv Petra cesta št. 19.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakol! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo — Najmanjši oglas Din 5.—

Želodčno tinkturo

preizkušeno, proti zaprtju in drugim težkočam želodca priporoča dr. G. Piccoli, lekarnar v Ljubljani.

Kuharico

samosvojno, ki opravlja tudi vsa druga hišna dela, išče manjša obitelji. Mesto stalno in lepo ravnanje. — Ljubica Jagodič, Novska, Slavonija. 2533

Drva

Dokler traja zaloga, prodajam hrastove odpadke po 15 Din 100 kg iz skladišča in po 17 Din 100 kg naložena na vagon. J. Požarnik, Škofja Loka, kolodvor. 2488

Premog in drva

dobite najboljšo vrsto pri RUDOLP VELEPIČU, trgovina s kurivom, Ljubljana VII., Sv. Jerneja cesta št. 28. Telefon 2708. 101-L

20odstotne kronske bone

cupuje Pučka štedionica, založni zavod d. d., Osejek, Desetičina ul. 27. 97-L

Hrastovega lesa

prodajam večjo množino, prvovrstnega, posušenega in do voza spravljenelega. Filip Skok, Kapjavec, Sv. Pavel pri Preboldu. 2534

Poslovodjo opekarne

sprejemem. Samo strokovnjaki, ki prevzamejo polno odgovornost in so zmožni kavičje ter vodstva tovarne velikega obsega, pridejo v poštev. Lastnoročno pisane ponudbe s točno navedeno dosedanjega delovanja in plačilnih zahtev naj se pošljejo na opekarno A. Müller, Zagreb, Samostanska ulica 3. 2535

Morske ribe!

Jutri, sredi, na ribjem trgu poseb- no sveže sardelle. 2539

Srebrne krone

vsakovrstno zlato, zlatnike kupuje F. Čaden, Prešernova 1. 96/2

Orehova jedrca

na drobno in na debelo nudi **Asim Arslanagič, Sara'ovo** za engros pakovano v zabojih po 25 kg netto, en detail v poštnih zavitkih do 20 kg po ceni 32 za kg. POŠILJATEV PO POVZETJU.

Ogromno zmanjšani izdatki za obleke

ker dobite od danes naprej narejene obleke znamke »Tivar« po tovarniških cenah. Najmodernejši kroji, dobro izdelane obleke za moške, vsake velikosti, od Din 290 Din, zimске sukne od 450 Din naprej, za fante od 110 Din naprej. Oglejte si blago in izdelavo, cene brez konkurence. Prodaja edino **Ivan Kos, družba z o. z.** Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 23.

Založba »Luč« v Ljubljani

Za dolge jesenske večere priporočamo ljudski roman Iv. Podržaja

Martin Brbek

Cena Din 20.—. Dobi se v knjigarni Tiskovne zadruga v Ljubljani in Mariboru. Zahtevajte brezplačen prospekt in čekovno položenico pri Založbi »Luč«, Ljubljana, poštini predal V.

Občina Ljubljana Mestni pogrebni zavod.

Brez posebnega obvestila.

Potrži globoke žalosti naznanjamo pretužno vest, da je naš iskreno ljubljani oče, stari oče, brat, stric in tast, gospod

Matija Dolničar

industrijalec

v ponedeljek, dne 18. t. m. po daljšem bolehanju nenadoma v Kranju preminul.

Truplo nepozabnega pokojnika se prepelje iz Kranja v Ljubljano in se položi v mrtvašnici pri Sv. Krištofu na mrtvaški oder, od koder se bo vršil pogreb v sredo, dne 20. t. m. ob ¼4. uri popoldne na pokopališče k Sv. Križu.

Prosimo tihega sočutja. V Ljubljani, dne 18. novembra 1929.

Vladimir Janušić, banč. uradnik
Dušan Vodenlič, art. inž. poročnik
ing. Cveto Lapajne zeti

Joško, sin

Zerica, poroč. Janušić
Milica, poroč. Vodenlič
Katica, poroč. Lapajne
Marica hčere

Vekoslav in Ignacij Dolničar, brata
Ivana Pečnik, roj. Dolničar, sestra
in ostalo sorodstvo.

„KMETSKA POSOJILNICA ljubljanske okolice v Ljubljani“ javlja tužno vest, da je preminul nje večletni član nadzorstva, gospod

Matija Dolničar

tovarnar in posestnik na Viču-Glincah

Zasluznemu pokojniku ohranimo trajen in časten spomin.

Ljubljana, 19. novembra 1929.